

Introduksjon

Det finnes mye interessant forskning om faglige tekster og en god del bøker om faglig skriving. Blant de siste handler det gjerne om å skrive tydeligere og enklere, med mer selvtillit og mindre usikkerhet. Den skrivepedagogiske litteraturen rommer mange velbegrunnede innsikter, råd og øvelser om alt fra skriveprosess til arbeid med tekst og språk. Håndbøker og blogger med skrivetips er det heller ingen mangel på. Selv om jeg arbeider med skriveveiledning til daglig, har jeg brukt anledningen til å skrive en litt annerledes bok. Denne studien tar for seg den *andre siden av teksten*: menneskene som skriver og deres erfaringer og oppfatninger av seg selv som skrivende.

Vel handler boken om skriveprosess, kommunikasjon, språk og fortellinger, men først og fremst handler den om *forholdet* til tekst, prosess og språk, altså hvordan det *er* å skrive. Men kan en slik bok være til hjelp når jeg skal skrive, spør du kanskje. Mitt enkle svar er at det kan den være, kanskje til og med til god hjelp – men ikke på en direkte måte. Den lærdommen som finnes her, må gjenkjennes og deretter utforskes av deg som leser. En stor del av boka dreier seg om andre personers erfaringer med skriving – på godt, på vondt og gjennom ulike *overganger*. Gjenkjennelsen for deg som skriver, og kanskje også veileder andre, kan være en anledning til å reflektere over de dypere, mer personlige sidene ved skrivearbeidet.

En slik indirekte tilnærming passer forresten godt når det gjelder skriving. For skriving – den skrivestilen vi utvikler – er jo sjelden et resultat av at vi har blitt instruert i å skrive på en bestemt måte, og så gjør vi det bare; i store trekk utvikler vi vår egen skriving gjennom å etterligne noe vi selv har lest, altså gjennom imitasjon og påvirkning. Skriving er språkbruk, og på samme måte som vi lærer det første talespråket, utvikler det skriftlige språket seg gradvis og for det meste ubevisst. Samtidig blir skrivingen, og de bevisste og ubevisste forestillingene vi har om oss selv som

skrivere, formet av hvordan vi blir møtt og tatt imot. Dette fins det mange eksempler på i denne boka.

De personlige sidene ved fagskriving, som identitetsdannelse, selvfølelse, uttrykk og motivasjon for å skrive er underbelyst i forskningen, men viktige å forstå, både for den som skal skrive og for den som skal hjelpe, det være seg som veileder, redaktør eller kollega. Bokas materiale er intervjuer med studenter og fagskrivere, der hoveddelen består av narrative intervjuer (fortellinger) om hvordan det har vært å skrive fra ungdomstiden, gjennom studier og fram til voksen forsker. Skrivernes erfaringer og deres fortellinger om å bli *en som skriver*, rammes inn med perspektiver fra sosialfilosofi, psykologisk teori og pedagogisk filosofi. Slik bringes skriveforskning i kontakt med pedagogikkfaget, i dette tilfelle universitets- og høgskolepedagogikken.

Når man begir seg ut for å bli en skrivende fagperson, er det alltid med en personlig innsats. Det å se nærmere på denne innsatsen og prøve å forstå hvordan forestillinger om skriving blir formet, kan gi økt kontroll over skapende prosesser som ellers kan styres litt for mye utenfra, gjennom opplevde krav eller gamle, psykologiske mønstre. For mange av oss er det å skrive noe som har en stor plass i identiteten – kanskje for stor. Som en av bokas informanter utbryter: *Å, hvis jeg bare kunne skrive! Det er den ene tingen som mangler i mitt liv!*

Mitt ønske med denne boka er at de fortellingene om skriving som sjelden fortelles, kan være til innsikt og berikelse. Ikke minst for de som strever med å skrive og for de som ønsker å hjelpe.

«Bare kom med meg,» sa moren til Alexis og grep hånden min. Vi gikk ned en trapp og langs en meget lang korridor hvor det nesten ikke var plass til å bevege seg, fordi det var stablet bøker helt opp til taket på hver side. Moren til Alexis åpnet en dør, og vi gikk inn i et rom. Det var bøker der også, bøker over alt, på golvet, på en kiste, i hyller og til og med i vinduskarmen. Da fikk jeg for første gang et glimt av faren til Alexis. Han satt ved et bord og skrev. Han hadde tent lampen, til tross for at det var solskinn utenfor. Ikke en lysstrime kom gjennom vinduet, fordi de bodde i kjelleren.

«Dimitri,» sa moren til Alexis. «Det er en liten pike fra klassen til Alexis her. Lærerinnen ba henne spørre ...». Han hevet blikket og så på meg, og så gikk det plutselig opp for meg, at han var forfatter. Forfatter! Når barna på skolen spurte Alexis: «Hva driver faren din med?» så pleide han å svare: «Ikke noe. Han skriver». Det var ikke gått opp for meg da, at han virkelig var forfatter.

— Alki Zei, *Villkatt viser klør*¹

1 En bedre oversettelse av tittelen *το καπλάκι της βιτρίνας* ville være «Villkatten i glasskapet».

